

رابطه طرد و پذیرش مادر با ویژگی های شخصیتی در دانشجویان

راضیه صادقی^۱
مهناز مهربانی زاده هنرمند^۲
نسرتین ارشدی^۳

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی رابطه طرد و پذیرش مادر با ویژگی های شخصیتی در دانشجویان کارشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز انجام شد. نمونه ای به حجم ۳۱۸ نفر (۱۴۷ نفر پسر و ۱۷۱ دختر) از دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز، به روش تصادفی چندمرحله ای خوشه ای انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده جهت جمع آوری داده ها شامل پرسشنامه طرد و پذیرش والدین ویژه بزرگسالان (فرم مادر) و پرسشنامه پنج عاملی نئو بود. جهت تحلیل داده ها از روش تحلیل همبستگی متعارف استفاده شد. ضرایب ساختاری بدست آمده در این پژوهش نشان می دهند که الگویی از نمره های بالا در پذیرش مادر و نمره های پایین در طرد مادر با الگویی از نمره های بالا در برون گرایی، توافق پذیری و وجدانی بودن و نمره های پایین در روان رنجور خویی همبسته هستند. بنابراین یافته های این پژوهش نشان می دهد که ترکیب پذیرش مادری پایین و طرد مادر بالا احتمال برون گرایی، توافق پذیری و وجدانی بودن را پایین و احتمال روان رنجور خویی را بالا می برد.

واژه های کلیدی: طرد مادر، پذیرش مادر، ویژگی های شخصیتی.

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران.
(razihsadeghi90@yahoo.com)

۲. استاد، گروه روان شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران. (M_mehrabizadeh@yahoo.com)

۳. استادیار، گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران. (Narshadi@scu.ac.ir)

مقدمه

یکی از مهمترین عاملی که کودک در درون خانواده با آن مواجه است و با آن بزرگ می‌شود طرز رفتار و برخورد والدین با وی است، رفتار والدین در امتداد بعد محبت- طرد، از پاسخ مثبت به رفتار خودتکایی، تشویق زیاد و عدم استفاده از تنبیه تا بی تفاوتی محض، کنار گذاشتن کودک، عدم پاسخ مثبت و استفاده از تنبیه متغیر است و در امتداد محور آزادی- کنترل، رفتار والدین از استقلال بخشی نسبتاً کامل به کودک تا کنترل کامل بر فعالیت‌های او در نوسان است (پاکدامن و خانجانی، ۱۳۹۰). اینکه مادری نسبت به کودک خود پذیرنده؛ یعنی عشق و احساس مثبتش را هم به صورت فیزیکی هم به صورت کلامی ابراز می‌کند (روهنر، خالق و کورنویر، ۲۰۰۵، به نقل از یزدخواستی و قاسمی، ۱۳۹۰) و یا طرد کننده؛ یعنی با خصومت، پر خاشگیری و یا غفلت و مسامحه با کودک رفتار کند (روهنر، ۲۰۰۴)، همگی بر نحوه زیستن بزرگسالی که امروز کودک محسوب می‌شود، تاثیر گذار است. پذیرش مربوط است به گرمی، عاطفه، مواظبت، دلداری، تغذیه، حمایت و خلوص محبت که والدین می‌توانند نسبت به فرزندان‌شان احساس کنند و بیان کنند و طرد مربوط است به غیاب یا طرد معنی دار که به وسیله والدین احساس و رفتار می‌شوند و باعث ایجاد عاطفه و رفتارهای آسیب رسان روانشناختی و فیزیکی متنوع می‌شود. از طرفی نقشی که افراد در خانواده به عنوان اولین تجربه گروهی کسب می‌کنند بر تحول صفات شخصیتی جداگانه‌ی هر یک از افراد اثر می‌گذارد. دوران کودکی تلاش برای جستجوی یک موقعیت خوشایند در خانواده است که این جستجو سرانجام به عنوان شخصیت فرد مطرح می‌شود (کولینس، ۲۰۰۶).

شخصیت به مجموع ویژگی‌های فیزیکی، روانی، هیجانی و اجتماعی اطلاق می‌شود که فرد را موجودی بی‌همتا و متفاوت از دیگر افراد می‌سازد. به طور عام، رفتار ما تحت تاثیر این ویژگی‌ها و توانایی‌های شناختی و هیجانی قرار داشته و برای پیش بینی رفتار باید این ویژگی‌ها به طور دقیق مورد بررسی قرار گیرند (حق شناس، ۱۳۸۵، به نقل از یزدخواستی و قاسمی، ۱۳۹۰). مک کری و کاستا^۱ (۱۹۸۵، ۱۹۸۷) شخصیت را در امتداد پنج بعد یا پنج عامل اصلی شامل روان رنجورخویی^۲ (N) که با تمایل فرد برای تجربه اضطراب، تنش، ترحم جویی، خصومت، تکانشوری، افسردگی، عزت نفس کم و سلامت هیجانی پایین ارتباط دارد، برونگرایی^۳ (E) که تمایل فرد برای مثبت بودن، مردم آمیزی، جرات طلبی، لذت جویی، با محبت بودن را نشان می‌دهد، گشودگی به تجربه^۴ (O) به تمایل فرد برای کنجکاو، استقلال، عشق به هنر، انعطاف پذیری، خردورزی و سازندگی اشاره دارد، توافق^۵ (A) به تمایل فرد برای بخشندگی، مهربانی، سخاوت، همدلی و همفکری، نوع دوستی، اعتمادورزی و

1. Rohner, Khaleque & Cournoye

2. Collins

3. Mc Crea & Costa

4. neuroticism

5. extraversion

6. openness

7. agreeableness

ادب مربوط می‌شود، با وجدان بودن (C) که گرایش به منظم بودن کارا بودن، قابلیت اعتماد و اتکا، خودنظم بخشی، پیشرفت‌مداری، منطقی بودن و آرام بودن توصیف کرد.

روش‌های فرزند‌پروری والدین بخش مهمی از زمینه اجتماعی هستند که نوجوان رشد فردی و انتقال‌های زندگی خود را در آن تجربه می‌کند (برونفن‌برنر^۱، ۱۹۸۶). موضوع ارتباط والدین و فرزندان سال‌ها نظر صاحب‌نظران و متخصصان تعلیم و تربیت را به خود جلب نموده است. خانواده نخستین پایگاهی است که پیوند بین کودک و محیط اطراف او را به وجود می‌آورد. کودک در خانواده پندارهای اولیه درباره‌ی جهان و همچنین، شیوه‌های سخن‌گفتن و هنجارهای اساسی رفتار را فرا گرفته و نگرش‌ها، اخلاق و روحیات خود را شکل می‌دهد (توزنده‌جانی، توکلی زاده و لگزیان، ۱۳۹۰). از طرفی کودکان در تلاش برای جلب کردن و بدست آوردن سرمایه‌های والدین^۲ هستند، مقدار انرژی که هر یک از والدین در مراقبت‌های فرزند‌پروری مصرف می‌کنند را سرمایه‌گذاری والدین می‌نامند (APA، ۲۰۰۷). فرقی ندارد که سرمایه‌ها مادی باشد (مثل پول) یا شناختی (مثل مدت زمانی که برای آموزش کودکان سپری می‌کنند) و یا بین فردی (مثل عشق و محبت) (دانکل و هاربک^۳، ۲۰۰۹). در واقع تفاوت‌ها در شخصیت و هویت به این دلیل ایجاد می‌شود که والدین حدود منابعشان را به طور متفاوتی بر اساس جنبه‌های رایج و پتانسیل مناسب و درخور هر فرزند پخش می‌کنند. فرزندان این منابع را می‌خواهند و برای این منابع و قابلیت‌ها و سرمایه‌ها به وسیله‌ی انجام و اجرای یک وضعیت مناسب و خوشایند خاص در خانواده رقابت می‌کنند (دانکل و هاربک، ۲۰۰۹). از طرفی پژوهشگران نشان داده‌اند که در بین عوامل مختلف شکل‌گیری شخصیت، شیوه‌های فرزند‌پروری از مهمترین و بنیادی‌ترین عوامل محسوب می‌شوند. بنابراین شیوه‌های فرزند‌پروری، شیوه‌ها و روش‌هایی است که والدین بر اساس آنها فرزندان خود را تربیت می‌کنند و در شکل‌گیری شخصیت کودک نقش بسزایی دارد (مداحی، لیاقت، صمدزاده و مرادی، ۱۳۹۰). در بسیاری از تحقیقات اثرات محبت و پذیرش والدین بر آینده‌ی فرزندان ثابت شده است.

شاهید، مالیک، ناهر، ناهر و خان^۴ (۲۰۰۹) نشان دادند که طرد مادری با روان‌رنجوری در سطح معنی‌داری همبستگی مثبت بالایی دارد و همچنین نشان دادند که خشونت، اضطراب، دلتنگی و افسردگی که ویژگی‌های افراد روان‌رنجور است نتیجه‌ی ویژه‌ی طرد است. تئوری طرد و پذیرش والدین^۵ نحوه‌ی پیامدهای پذیرش و طرد والدین را بر فرزندان توضیح می‌دهد و همچنین اینکه چرا بعضی والدین گرم و با محبت هستند، در حالی که دیگری سرد و خشن و یا بی‌توجه و طردکننده‌اند (روهنر، زیرچاپ). این تئوری بیان می‌کند طرد والدین به وسیله‌ی ترکیب^۶ اصل نشان داده می‌شود:

1. conscientiousness
2. Bronfenbrenner
3. parental investment
4. American Psychology Association
5. Dunkel & Harbke
6. Shahid, Mullick, Nahar & Khan
7. parental acceptance-rejection theory

سردی و بی‌مهری، در مقابل گرمی و مهر و محبت، ۲- متخاصم و پرخاشگر، ۳- بی‌تفاوتی و غفلت، ۴- طرد (روهنر و روهنر، ۱۹۸۰). از آنجائی که ویژگی‌های شخصیتی عمیقاً با نحوه‌ی ادراک و تفسیر فرد از جهان و واکنش او به رویدادهای استرس‌زا مرتبط است، طبیعی است که برخی ویژگی‌های شخصیتی از ویژگی‌های دیگر انعطاف‌پذیرتر است. افرادی که دارای ویژگی‌های شخصیتی انعطاف‌ناپذیر می‌باشند و همچنین کسانی که نمی‌توانند پاسخ‌های خود را با تقاضای یک موقعیت خاص منطبق سازند فاقد مهارت‌های زندگی بوده و بدترین واکنش‌ها را به زندگی نشان می‌دهند (حسینی نسب و همکاران، ۱۳۸۹). با توجه به اهمیت نقش والدین، به ویژه مادر در شکل‌گیری ویژگی‌های شخصیت لذا ضرورت دارد در خصوص عوامل پیش‌بینی‌کننده ویژگی‌های شخصیت پژوهش انجام شود. تئوری شخصیت اذعان می‌دارد که احتیاج هیجانی به پاسخ‌های مثبت دیگران یک انگیزه قوی بوده و وقتی این احتیاج کودک توسط والدین ارضا گردد، این کودکان مستعد پاسخگویی هیجانی و رفتاری به شیوه خاصی خواهند شد و افرادی که احساس طرد شدگی می‌کند، احتمال بیشتری دارد که اضطراب و احساس عدم امنیت نشان دهند. براساس تئوری طرد و پذیرش والدین، طرد والدین به پیامدهای شخصیتی دیگری نیز می‌انجامد که خصومت، پرخاشگری منفعل یا مشکلات روان‌شناختی با مدیریت خصومت، ناپاسخگویی هیجانی، عزت‌نفس پایین، خودکارآمدی پایین، بی‌ثباتی هیجانی و دیدگاه منفی به جهان از آن جمله‌اند. به دلیل این آسیب‌های روان‌شناختی، بعضی افراد طرد شده دچار استقلال دفاعی می‌گردند؛ استقلال دفاعی شبیه استقلال سالم است، با این تفاوت که این افراد تقاضای کمتری برای دریافت پاسخ‌های مثبت نشان می‌دهند. اگر چه افراد دارای استقلال دفاعی نسبت به افراد سالم خواستار پذیرش، حمایت و پاسخ‌های مثبت بیشتری از دیگران هستند، خود آنها این تمایل را تشخیص نمی‌دهند. در واقع به دلیل خشم، بی‌اعتمادی و دیگر هیجانات منفی ناشی از طرد والدین، این افراد معمولاً این نیاز را نادیده می‌گیرند (یزدخواستی و قاسمی، ۱۳۹۰). تجربه بیشتر طرد والدینی و فقدان محبت و مهر به عنوان پیش‌بین‌های مشکلات رفتاری، ضداجتماعی و رفتارهای بزهکاری مشخص می‌شود (شاهید و همکاران، ۲۰۰۹).

طی مطالعه‌ای که در کلمبیا انجام گرفت نتیجه‌ی یافته‌ها تئوری PAR^۱ را در خصوص رابطه بین پذیرش والدین و سرانجام فرزندان، مورد تایید قرار داد (روهنر، ۲۰۰۴؛ روهنر و بریتنر^۲، ۲۰۰۲). روهنر و بریتنر (۲۰۰۲) گزارش دادند شواهد طولی زیادی وجود دارد که نشان می‌دهند طرد والدین مقدم بر رشد و تحول مشکلات سلامت روان، همانند افسردگی، مشکلات رفتاری و اختلالات رفتاری و سوء مصرف مواد است. نتایج تحقیقات طولی دیگر نشان دادند که یک همبستگی دوسویه بین مشکلات رفتاری بچه‌ها و طرد والدین وجود دارد (کوهن و بروک^۳، ۱۹۹۵، گرشوف^۴، ۲۰۰۲، هر دو به نقل از لیل، گارسیا و گارسیا^۵، ۲۰۰۷).

1. Parental Acceptance Rejection(PAR)
2. Britner
3. Cohen & Brook
4. Gershoff
5. Lila, Garcia & Garcia

همانطور که بیان شد در پژوهش‌های پیش (همانند، شاهد و همکاران، ۲۰۰۹) نقش والدین (پدر و مادر) در خصوص ویژگی‌های شخصیت در نوجوانان انجام گرفته است، اما نقش طرد و پذیرش مادر در پیش‌بینی ویژگی‌های شخصیتی چندان مورد توجه قرار نگرفته است. لذا هدف از این پژوهش پیش‌بینی ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان بر اساس طرد و پذیرش مادر است. بنابراین در راستای هدف پژوهش حاضر، این سوال مطرح است که آیا طرد و پذیرش مادر پیش‌بین ویژگی‌های شخصیتی در دانشجویان است؟

روش پژوهش

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه پژوهش حاضر دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز بود. نمونه آماری این پژوهش را ۳۱۸ نفر از دانشجویان این دانشگاه تشکیل می‌داد. روش نمونه‌گیری به صورت تصادفی چند مرحله‌ای خوشه‌ای انجام شد، بدین صورت که ابتدا از میان ۱۰ دانشکده ۴ دانشکده سپس از میان هر دانشکده ۳ کلاس به صورت تصادفی انتخاب شد و از کلیه دانشجویانی که در کلاس حضور داشتند خواسته شد تا به پرسشنامه‌ها پاسخ دهند. سرانجام ۳۱۸ پرسشنامه برگشت داده شد.

طرح تحقیق

طرح تحقیق پژوهش حاضر همبستگی از نوع همبستگی متعارف^۱ می‌باشد. تحلیل همبستگی متعارف شبیه رگرسیون چندگانه است. به این معنا که در این روش ترکیبی از متغیرهای پیش‌بینی کننده به منظور پیش‌بینی متغیرهای ملاک به کار برده می‌شود. تفاوت این دو روش در تعداد متغیرهای ملاک است. در رگرسیون چندگانه فقط یک متغیر ملاک وجود دارد، در صورتی که تحلیل همبستگی متعارف بیش از یک متغیر ملاک دارد (دلاور، ۱۳۷۶). همچنین روش تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز با استفاده از میانگین، انحراف استاندارد، همبستگی ساده، همبستگی متعارف انجام گرفته است.

ابزار پژوهش

پرسشنامه طرد و پذیرش والدین ویژه بزرگسالان (فرم مادر)^۲: پرسشنامه طرد و پذیرش والدین (فرم مادر) به منظور سنجش تجربه میزان ادراک طرد و پذیرش مادر در دوران کودکی تهیه شده است، که توسط جوانان و بزرگسالان سنین ۱۸-۴۳ سال تکمیل می‌گردد. این پرسشنامه دارای ۶۰ سوال و از نوع بسته پاسخ است، پاسخ سوالات به صورت درجه بندی شده از تقریباً همیشه نادرست (۱) تا همیشه درست (۴) قرار داده شده است. در این پرسشنامه پاسخ صحیح یا غلط وجود ندارد. این پرسشنامه جهت سنجش دو عامل طرد و پذیرش مورد استفاده قرار گرفته است.

1. Canonical correlation

2. Adult Acceptance-Rejection Questionnaire-Mother form

شامل ۴ خرده‌مقیاس پذیرش/محبت، پرخاشگری/خصوصیت، بی‌علاقگی/غفلت و در نهایت طرد می‌باشد، که در پژوهش حاضر از دو خرده‌مقیاس طرد (شامل ماده‌های ۵۹-۵۶-۵۳-۴۶-۳۹-۳۲-۲۵-۱۸-۱۱-۴) و پذیرش (شامل ماده‌های، ۶۰-۵۸-۵۷-۵۵-۵۴-۵۰-۴۷-۴۳-۴۰-۳۶-۳۳-۲۹-۲۶-۲۲-۱۹-۱۵-۱۲-۸-۵-۱) استفاده شد.

آلفای کرونباخ این پرسشنامه توسط روهنر (۲۰۰۷، به نقل از یزدخواستی، ۱۳۸۹) در آمریکا ۰/۹۳ گزارش شده است. در ایران یزدخواستی (۱۳۸۸، به نقل از یزدخواستی، ۱۳۸۹) ضریب همسانی درونی این آزمون را برابر با ۰/۹۸ و ضریب همسانی درونی عامل‌ها پرسشنامه طرد و پذیرش والدین را به ترتیب برابر با ۰/۹۵ و ۰/۹۰ گزارش می‌کند.

یزدخواستی (۱۳۸۸، به نقل از یزدخواستی، ۱۳۸۹) برای بررسی روائی این پرسشنامه، همبستگی بین خرده‌آزمون‌ها را با نمره کل آزمون محاسبه کرد و ضرایب برای عامل‌های پذیرش/محبت، خصوصیت/پرخاشگری، بی‌تفاوتی/غفلت‌کننده و طرد به ترتیب برابر با ۰/۹۷، ۰/۸۸، ۰/۹۶، ۰/۹۴ به دست آورد. در پژوهش حاضر ضرایب پایایی این پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۶۷ به دست آمد.

پرسشنامه پنج‌عاملی نئو^۱ این پرسشنامه ابتدا تحت عنوان Neo با ۱۸۵ سوال در سال ۱۹۸۵ توسط مک کری و کاستا تهیه شده است. در این پژوهش از آزمون Neo. I که دارای ۶۰ سوال می‌باشد و پنج عامل روان‌رنجورخویی (N)، برون‌گرایی (E)، بازبودن (O)، توافق (A) و وجدانی بودن (C) را می‌سنجد استفاده شده است. هر خرده‌مقیاس دارای ۱۲ ماده است. پرسشنامه ی NEO برای بدست آوردن اندازه‌ی مختصر و مفیدی از ۵ فاکتور شخصیت ساخته شده است (کاستا و مک کری ۱۹۹۰، به نقل از امان‌الهی، ۱۳۸۴). آزمودنی جواب را در یک طیف ۵ درجه‌ای (کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم) انتخاب می‌کند. نمره‌گذاری این آزمون براساس نمره‌های ۴، ۳، ۲، ۱، ۰ می‌باشد. حد اقل و حد اکثر نمره‌ی هر آزمودنی در هر یک از مقیاس‌های آن ۰ و ۴۸ می‌باشد. این آزمون برای افراد بالای ۱۷ سال مناسب است.

مک کری و کاستا این آزمون را بر روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان به فاصله‌ی ۳ ماه اجرا کردند و ضریب پایایی برای ۵ عامل به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۷۵، ۰/۸۰، ۰/۷۹ و ۰/۷۰ بدست آمد (امان‌الهی، ۱۳۸۴).

زارعی (۱۳۸۲) در تحقیقی که بر روی ۴۰۰ نفر از افراد هنرمند و غیر-هنرمند شهر اهواز انجام داد، برای روایی فرم ۲۴۰ سوالی این آزمون از آزمون شخصیتی آیزنگ استفاده کرد و ضرایب همبستگی این آزمون را با آزمون آیزنگ از ۰/۳۴- تا ۰/۵۵+ گزارش کرده است. در پژوهش حاضر ضرایب پایایی این پرسشنامه ۰/۵۰ محاسبه شد.

یافته‌های پژوهش

دامنه‌ی سنی نمونه مورد بررسی ۱۷ تا ۳۰ سال، میانگین و انحراف معیار برابر با ۲۱/۳۶ و ۲/۱۶۳ بود.

جدول ۱ میانگین و انحراف معیار نمره های دانشجویان را در متغیرهای پژوهش نشان می دهد.

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار نمره های دانشجویان در متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار
روان رنجورخویی	۲۳/۵۷	۶/۳۰
برون گرایی	۲۸/۴۶	۵/۹۷
توافق پذیری	۲۶/۷۳	۴/۱۲
وجدانی بودن	۲۸/۵۰	۴/۶۷
گشودگی به تجربه	۲۳/۹۱	۴/۰۶
طرد مادر	۱۷/۶۷	۴/۷۷
پذیرش مادر	۶۱/۶۵	۱۱/۲۶

همانگونه مندرجات جدول ۱ نشان می دهند، میانگین (انحراف معیار) نمره های دانشجویان در روان رنجورخویی ۲۳/۵۷ (۶/۳۰)، برون گرایی ۲۸/۴۶ (۵/۹۷)، توافق پذیری ۲۶/۷۳ (۴/۱۲)، وجدانی بودن ۲۸/۵۰ (۴/۶۷)، گشودگی به تجربه ۲۳/۹۱ (۴/۰۶)، طرد مادر ۱۷/۶۷ (۴/۷۷) و پذیرش مادر ۶۱/۶۵ می باشد.

جدول شماره ۲ ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش را نشان می دهد.

جدول ۲. ماتریس همبستگی طرد و پذیرش مادر و ویژگی های شخصیت

	توافق پذیری	وجدانی بودن	گشودگی	روان رنجورخویی	برون گرایی	طرد مادر	پذیرش مادر
توافق پذیری	۱						
وجدانی بودن	۰/۳۶۳**	۱					
گشودگی	۰/۰۵۰	۰/۱۵۲**	۱				
روان رنجورخویی	-۰/۱۵۷**	۰/۰۱۸	۰/۰۳۲	۱			
برون گرایی	۰/۲۶۶**	۰/۲۷۱**	۰/۰۰۸	-۰/۴۰۹**	۱		
طرد مادر	-۰/۲۲۲**	-۰/۱۲۲*	۰/۰۳۵	۰/۲۷۷**	-۰/۳۶۵**	۱	
پذیرش مادر	۰/۳۱۵**	۰/۴۴۴**	۰/۰۵۰	-۰/۱۹۱**	۰/۳۸۵**	-۰/۵۱۲**	۱

**همبستگی در سطح ۰/۰۱ معنی دار است. *همبستگی در سطح ۰/۰۵ معنی دار است.

همانطور که در جدول ۲ مشاهده می شود روابط بین طرد مادر با توافق پذیری ($r = -0/222$)، وجدانی بودن ($r = -0/122$)، روان رنجورخویی ($r = 0/277$) و برون گرایی ($r = -0/365$) و روابط بین پذیرش مادر با توافق پذیری ($r = 0/315$)، وجدانی بودن ($r = 0/444$)، روان رنجورخویی ($r = -0/191$) و برون گرایی ($r = 0/385$) در سطح مورد نظر ($p < 0/05$) معنی دار می باشند؛ اما ضرایب همبستگی طرد مادر با گشودگی به تجربه ($r = 0/035$) و پذیرش مادر با گشودگی به تجربه ($r = 0/050$) معنی دار نیستند.

در پژوهش حاضر برای بررسی رابطه ی متغیرهای پژوهش از روش تحلیل همبستگی متعارف

استفاده گردید. طرد و پذیرش مادر به عنوان پیش‌بین، پنج ویژگی شخصیت به عنوان ملاک در نظر گرفته شد تا رابطه چندمتغیری مشترک میان این دو دسته متغیر بررسی شود. جدول ۳ نتایج آزمون‌های معنی‌داری برای مدل کامل^۱ تحلیل همبستگی متعارف را نشان می‌دهد.

جدول ۳: آزمون‌ها معنی‌داری برای مدل کامل تحلیل همبستگی متعارف

نام آزمون	ارزش	نسبت F	df فرضیه	df خطا	سطح معنی‌داری
اثر پیلاپی	۰/۳۹۳	۱۵/۲۵	۱۰	۶۲۲	<۰/۰۰۱
ویلکز لامبدا	۰/۶۳۳	۱۵/۹۲	۱۰	۶۱۸	<۰/۰۰۱
اثر هتلینگ	۰/۵۳۷	۱۶/۶۰	۱۰	۶۲۰	<۰/۰۰۱

همانطور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود معنی‌داری مقدار لامبدا ویلکز ($p < 0/001$) نشان می‌دهد که بین دو دسته متغیر (ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های هویت) رابطه معنی‌دار وجود دارد. لامبدا نشان‌دهنده واریانس است که توسط مدل تبیین نمی‌شود، در نتیجه $1 - \lambda$ اندازه اثر^۲ مدل کامل را در ماتریس R^2 آشکار می‌سازد. بر این مبنای، اندازه اثر سه تابع متعارف تحلیل برابر است با $0/367 = 1 - 0/633$. اندازه اثر، مقدار واریانس مشترک بین دو دسته متغیر است که مدل کامل قادر به تبیین آن می‌باشد، بنابراین مدل به دست آمده در این پژوهش، ۳۶ درصد از واریانس بین متغیرهای شخصیتی و طرد و پذیرش مادر را تبیین می‌نماید.

تعداد توابع یا ابعادی که در تحلیل متعارف به دست می‌آید برابر با تعداد متغیرها در کوچک‌ترین دسته (پیش‌بین یا ملاک) است. چون در این پژوهش متغیر ملاک شامل طرد و پذیرش مادر است، بنابراین دو تابع یا بعد به دست آمد. اطلاعات مربوط به این دو تابع در جدول ۴ آمده است.

جدول ۴: ویژگی‌های توابع حاصل از تحلیل متعارف

شماره تابع	مقدار ویژه	درصد	درصد تراکمی	همبستگی متعارف	مجذور همبستگی
۱	۰/۴۴۱	۸۲/۰۹	۸۲/۰۹	۰/۵۵۳	۰/۳۰۶
۲	۰/۰۹۶	۱۷/۹۰	۱۰۰	۰/۲۹۶	۰/۰۸۷

در تحلیل متعارف راه آسانی برای آزمون معنی‌داری توابع به صورت جداگانه وجود ندارد. یک روش برای بررسی معنی‌داری توابع، توجه به مقدار واریانس است که هر تابع تبیین می‌نماید. در جدول ۴ مشاهده می‌شود که مجذور همبستگی‌های متعارف توابع به ترتیب برابر با $0/306$ ، $0/087$ است. پیرو شری^۳ و همکاران (۲۰۰۵)، نقل از داودی و افشاری، (۱۳۹۰) توابعی که کمتر از ۱۰ درصد واریانس را تبیین نمایند، کنار گذاشته می‌شوند و تفسیر نمی‌شوند، بنابراین، فقط تابع اول که ۳۰ درصد از واریانس مشترک را تبیین می‌نماید، تفسیر می‌شود و تابع دوم (۸/۷ درصد) مورد تفسیر قرار نمی‌گیرد.

1. full model
2. effect size
3. Sherry

علاوه بر روش فوق، محقق می تواند به کمک تحلیل کاهش بعد معنی داری آماری توابع را آزمون نماید. در جدول ۵ نتایج تحلیل کاهش بعد توابع دو گانه این پژوهش نشان داده شده است.

جدول ۵: نتایج تحلیل کاهش بعد برای توابع متعارف

شماره ریشه	لامبدای ویلکز	نسبت F	df فرضیه	df خطا	سطح معنی داری
۱ تا ۲	۰/۵۹۸	۱۱/۶۳	۱۵	۸۵۳/۴۱	<۰/۰۰۱
۲ تا ۲	۰/۹۲۱	۳/۲۲	۸	۶۲۰	<۰/۰۰۱

در ردیف اول جدول ۵ نتایج آزمون معنی داری اثر تجمعی^۱ توابع ۲ تا ۲ داده شده است. این آزمون نشان می دهد که آیا ترکیب هر دو تابع معنی دار است یا خیر. همانطور که پیش از این گفته شد اثر تجمعی توابع ۱، ۲ (یا مدل کامل) از نظر آماری معنی دار است ($p < 0/001$) و اثر تجمعی تابع ۲ و ۲ ($p < 0/001$) نیز معنی دار است. به عبارت دیگر هر دو تابع میزان معنی داری از واریانس مشترک میان دو دسته متغیرها را تبیین می کنند و رابطه بین دو دسته متغیر توسط هر دو تابع تبیین می شود. نتایج تا به این جا نشان داد که بین دو دسته متغیر رابطه معنی داری وجود دارد و هر دو تابع به دست آمده، مقدار معنی داری از واریانس بین دو دسته متغیر را تبیین می نماید، اما نقش هر کدام از متغیرهای پیش بین و ملاک در توابع چقدر است؟ برای پاسخ به این سوال به ضرایب استاندارد و ساختاری متغیرها رجوع می کنیم. جدول ۶ ضرایب استاندارد، ضرایب ساختاری و مجذور ضریب ساختاری آنها (یا واریانس تبیین شده) را برای مجموعه متغیرهای پیش بین و ملاک در تابع متعارف اول نشان می دهد.

جدول ۶: ضرایب استاندارد، ساختاری و مجذور ضرایب ساختاری متغیرها در تابع

متغیر	ضریب استاندارد	ضریب ساختاری	مجذور ضریب ساختاری
طرد مادر	-۰/۱۳۲	-۰/۶۰۵	۰/۳۶۶
پذیرش مادر	۰/۹۲۵	۰/۹۹۳	۰/۹۲۶
R ² c			۰/۳۰
روان رنجورخویی	-۰/۱۷۵	-۰/۳۸۰	۰/۱۴۴
برون گرایی	۰/۴۳۴	۰/۷۲۷	۰/۵۲۸
توافق	۰/۲۲۸	۰/۵۸۰	۰/۳۳۶
گشودگی به تجربه	-۰/۱۹۵	-۰/۰۹۹	۰/۰۰۹
وجدانی بودن	۰/۶۰۳	۰/۷۷۱	۰/۵۹۴

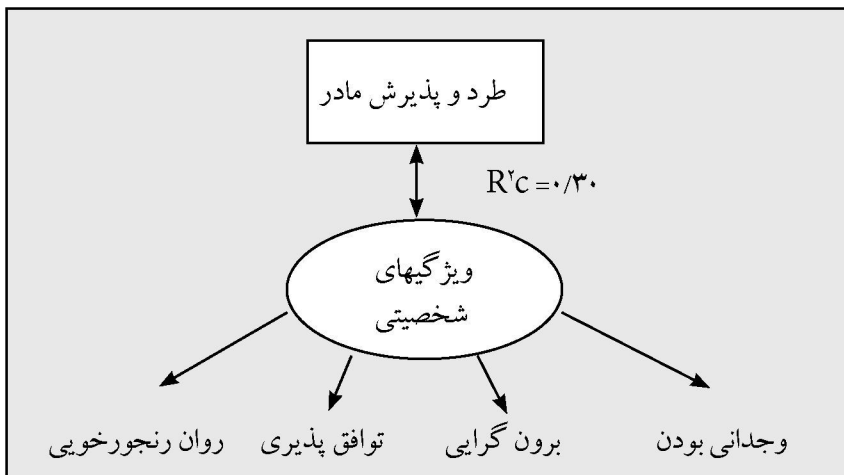
پیرو آلپورت و پترسون^۲ (۱۹۷۲، به نقل از شیروانیان، ۱۳۸۹) فقط متغیرهای دارای ضرایب ساختاری حداقل ۰/۳۰ مورد توجه و تفسیر قرار می گیرند. به این ترتیب مندرجات جدول ۶ نشان

1. cumulative effect
2. Alpert & Peterson

می‌دهد که در تابع اول به ترتیب پذیرش مادر (ضریب ساختاری، $+0/993$) و طرد مادر (ضریب ساختاری، $-0/605$) در ترکیب خطی متغیر پیش بین اهمیت دارند. از سوی دیگر، در این تابع از بین متغیرهای ملاک به ترتیب اهمیت وجدانی بودن (ضریب ساختاری، $+0/771$)، برون‌گرایی (ضریب ساختاری، $+0/727$)، توافق‌پذیری (ضریب ساختاری، $+0/580$) و روان‌رنجورخویی ($-0/380$) سهم بیشتری در ترکیب خطی متغیرهای ملاک دارند. به بیان دیگر، در تابع اول وجدانی بودن، برون‌گرایی، توافق‌پذیری و روان‌رنجورخویی به وسیله‌ی پذیرش مادر و طرد مادر پیش‌بینی می‌شوند. همچنین، ضریب تعیین متعارف $0/30$ می‌باشد که مقدار واریانس مشترک بین دو مجموعه متعارف متغیرهای پیش‌بین و ملاک را تعیین می‌کند. به علاوه، طبق ضرایب استاندارد مندرج در جدول ۶ به ازای افزایش یک انحراف معیار در پذیرش مادر، نمره‌ی تابع متعارف اول به اندازه‌ی $0/925$ افزایش می‌یابد، به ازای افزایش یک انحراف معیار در طرد مادر، نمره‌ی تابع متعارف اول به اندازه‌ی $0/132$ کاهش می‌یابد. به ازای افزایش یک انحراف معیار در روان‌رنجورخویی، نمره‌ی تابع متعارف اول به اندازه‌ی $0/175$ و به ازای افزایش یک انحراف معیار در گشودگی به تجربه، نمره‌ی تابع متعارف اول به اندازه‌ی $0/195$ کاهش می‌یابد، به ازای افزایش یک انحراف معیار در برون‌گرایی، نمره‌ی تابع متعارف اول به اندازه‌ی $0/434$ و به ازای افزایش یک انحراف معیار در توافق‌پذیری، نمره‌ی تابع متعارف اول به اندازه‌ی $0/228$ و به ازای افزایش یک انحراف معیار در وجدانی بودن، نمره‌ی تابع متعارف اول به اندازه‌ی $0/603$ افزایش می‌یابد.

لازم به توضیح است که هر چند تابع تجمعی ۲ تا ۲ معنی‌دار است اما مورد تفسیر قرار نمی‌گیرد. زیرا سهم ناچیزی در تعیین واریانس مشترک بین دو مجموعه متعارف متغیرهای پیش‌بین و ملاک دارد؛ یعنی به طور قطع ضریب تعیین تابع متعارف از ضریب تعیین تابع متعارف ۱ تا $2 (R^2c=0/30)$ کمتر است.

نمودار ۱ روابط مفهومی متغیرهای پیش‌بین و ملاک را در تابع اول متعارف نشان می‌دهد.

نمودار ۱: مدل مفهومی پذیرش و طرد مادر با ویژگی‌های شخصیت

بحث نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر به منظور بررسی رابطه پذیرش و طرد مادر با ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان انجام شد. ضرایب ساختاری بدست آمده در این پژوهش نشان می‌دهند که الگویی از نمرات بالا در پذیرش مادر و نمرات پایین در طرد مادر با الگویی از نمرات بالا در برون‌گرایی، توافق و وجدانی بودن و نمرات پایین در روان‌رنجورخویی همبسته هستند. بنابراین یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که ترکیب پذیرش مادر پایین و طرد مادر بالا احتمال برون‌گرایی، توافق و وجدانی بودن را پایین و احتمال روان‌رنجورخویی را بالا می‌برد.

خان، حسن، حسین و گول^۱ (۲۰۱۱) طی پژوهشی تحت عنوان «رابطه بین پذیرش و طرد از سوی والدین با سلامتی روانشناختی در بزرگسالان» نشان دادند طرد از طرف مادر همبستگی قوی تری با مقدار خودپنداره و خودکارآمدی پایین و مقدار خشنودی کم از زندگی داشت. آنها نتیجه گرفتند که پذیرش و طرد از سوی والدین نقش معنی‌داری در رابطه با سلامت روانشناختی افراد بزرگسال جوان دارد. حسین و مونا^۲ (۲۰۱۲) طی پژوهشی تحت عنوان «دریافت پذیرش و طرد پدر در دوران کودکی و سازگاری روانشناختی در بزرگسالی» نشان دادند بزرگسالانی که از طرف پدرشان در دوران کودکی طرد شده‌اند، سازگاری روانشناختی آنها در بزرگسالی کمتر از کسانی بود که از سوی پدرشان پذیرفته شده بودند. شاهد و همکاران (۲۰۰۹) طی پژوهشی تحت عنوان «رابطه بین طرد والدین و شخصیت» بیان کردند که همبستگی مثبت معنی‌داری بین ادراک بچه‌ها از طرد به وسیله والدینشان با سطح بالای رفتار پرخاشگری، خصومت، خشونت وجود دارد. نتیجه تحقیقی در مصر نشان داد بین ادراک طرد والدین و تکانشگری همبستگی مثبت وجود دارد و همچنین بین طرد مادری و روان‌رنجوری همبستگی مثبتی وجود دارد (شاهد و همکاران، ۲۰۰۹). بر اساس تئوری شخصیت روهر (۲۰۰۷)، به نقل از یزدخواستی و قاسمی، (۱۳۹۰) طرد والدین به پیامدهای شخصیتی می‌انجامد که خصومت، پرخاشگری منفعل یا مشکلات روانشناختی با مدیریت خصومت، ناپاسخگویی هیجانی، عزت‌نفس پایین، خودکارایی پایین، بی‌ثباتی هیجانی و دیدگاه منفی به جهان از آن جمله‌اند. به دلیل این آسیب‌های روانشناختی، بعضی از افراد طرد شده دچار استقلال دفاعی می‌گردند. استقلال دفاعی شبیه استقلال سالم است، با این تفاوت که این افراد تقاضای کمتری برای دریافت پاسخ‌های مثبت نشان می‌دهند. اگر چه افراد دارای استقلال دفاعی نسبت به افراد سالم خواستار پذیرش، حمایت و پاسخ‌های مثبت بیشتری از دیگران هستند، خود آنها این تمایل را تشخیص نمی‌دهند. در واقع به دلیل خشم، بی‌اعتمادی و دیگر هیجانات منفی ناشی از طرد والدین، این افراد معمولاً این نیاز را نادیده می‌گیرند. بنابراین طرد والدین یک تجربه منفی است و تجربه منفی از اینکه آنها عاطفه‌ی مثبت داشته باشند جلوگیری می‌کند. آنها ممکن است سطح بالای از عاطفه‌ی منفی مانند افسردگی و اضطراب را تجربه کنند.

لیلا و گراسیا و گراسیا (۲۰۰۷) طی پژوهشی تحت عنوان «دریافت پذیرش از پدر و مادر و اثرات

1. Khan, Hassan, Husain & Gul

2. Hussain, & Munaf

این پذیرش بر کودکان در کلمبیا نشان دادند که دریافت پذیرش از طرف والدین با سازگاری روانشناختی و اجتماعی ارتباط دارد. طی پژوهشی که کنرواک و کرسستی^۱ (۱۹۹۶) انجام دادند نتایج نشان داد که رفتار پرخاشگرانه و خصومت والدین همبستگی منفی با برون‌گرایی دارد. همچنین طرد با روان‌رنجورخویی همبستگی داشت و پذیرش به طور معکوسی روان‌رنجورخویی را پیش‌بینی می‌کرد. علایی خرامن، کدیور، محمدخانی، صرامی و علایی (۱۳۸۹) طی پژوهشی تحت عنوان «مدل روابط علی عوامل خانوادگی، محیطی و فردی در مصرف مواد در میان نوجوانان در روستاهای شهر کرج» نشان دادند که رابطه متغیرهای طرد والدین و پرخاشگری، طرد والدین و عزت نفس، طرد والدین و همسالان منحرف، طرد والدین و مصرف نوجوان، در سطح اطمینان ۰/۹۹، معنی‌دار بود. شاهد و همکاران (۲۰۰۹) نشان دادند بین طرد والدینی و برون‌گرایی همبستگی منفی وجود دارد. چندین مطالعه (مداحی و صمدزاده، ۱۳۹۰؛ هارتوب و لارنس^۲، ۱۹۹۳؛ باربر^۳، ۲۰۰۰؛ هیل^۴، ۱۹۹۵) نشان دادند که خصیصه برون‌گرایی با سبک‌های مقتدرانه و مسامحه‌کارانه، رابطه‌ی مثبت و با سبک مستبدانه رابطه منفی دارد، که این نتایج با پژوهش‌های الیور، گورین و کافمن^۵ (۲۰۰۹) و خسروی و بیگدلی^۶ (۲۰۰۸) همسو می‌باشند. از آنجایی که والدین مستبد با تحقیر و تنبیه و اجرای تادیب قوی یا ایجاد ترس در فرزندان مانع از بروز کلامی شده در نتیجه سطح برون‌گرایی در فرزندان را کاهش می‌دهند، از طرفی والدین مقتدر با بکارگیری تشویق و روش‌های تقویتی، سطح برقراری ارتباط و برون‌گرایی را در فرزندانشان کاهش می‌دهند (دیسجاردینس، زلسکی و کاپلن^۷، ۲۰۰۹). دواوی^۸ (۲۰۱۰) بر ارتباط بین طرد والدینی با اختلالات روانی در نوجوانان و پذیرش والدین با هماهنگی‌های روانی آنان تأکید کرده است. والدینی که درخواست‌های کودک برای دریافت حمایت و مهرورزی را به طور مداوم رد می‌کنند و استقلال هیجانی در فرزندانشان را تشویق نمی‌کنند متعاقب آن با بسیاری از اشکال روان‌آزردگی‌ها و مشکلات شخصیتی روبرو می‌شوند که حاصل محرومیت کودک از رابطه مراقب-کودک مناسب است (اشمیت، ۲۰۰۳). یزدخواستی و قاسمی (۱۳۹۰) طی پژوهشی تحت عنوان «رابطه بین شخصیت والدین و طرد و پذیرش کودکان توسط آنها» نشان دادند افزایش میزان روان‌رنجوری در افراد با افزایش میزان طرد والدین و کاهش پذیرش او مرتبط است. در مجموع این یافته‌ها نشان می‌دهد که با توجه به در نظر گرفته شدن همپوشی بین متغیرها در پیش‌بینی ویژگی‌های شخصیتی، پذیرش و طرد مادر از اهمیت بالایی برخوردار هستند.

1. Kuterovac & Kerestes
2. Hartup & Laurson
3. Barber
4. Hill
5. Oliver, Guerin & Coffman
6. Khosravi & Bigdeli
7. Desjardins, Zelenski & Coplan
8. Dwairy

با توجه به این نکته که در این پژوهش پذیرش و طرد مادر مورد بررسی قرار گرفته است، لذا باید از تعمیم نتایج آن به طرد از جانب پدر احتیاط کرد. به علاوه، پیشنهاد می‌شود که رابطه پذیرش و طرد از جانب پدر نیز مورد بررسی قرار گیرد تا امکان مقایسه طرد و پذیرش از جانب پدر و مادر حاصل گردد.

منابع

- امان الهی، عباس (۱۳۸۴). بررسی رابطه‌ی ویژگی‌های شخصیتی و عوامل فردی-خانوادگی با رضایت زناشویی. پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد مشاوره‌ی خانواده، دانشگاه شهید چمران.
- توزنده جانی، حسن، توکلی زاده، جهانشیر و لگزیان، زهرا (۱۳۹۰). اثربخشی شیوه‌های فرزندپروری بر خودکارآمدی و سلامت روان دانشجویان علوم انسانی دانشگاه پیام نور و آزاد نیشابور. فصلنامه دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد، دوره ۱۷، شماره ۳، ۶۵-۵۶.
- پاکدامن، شهلا و خانجانی، مهدی (۱۳۹۰). نقش فرزندپروری ادراک شده در رابطه بین سبک‌های دل‌بستگی و جمع‌گرایی در دانشجویان. پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی، دوره ۱، شماره ۴، ۱۰۲-۸۱.
- حسینی نسب، داود، پورشریفی، حمید و محمدی، ویدا (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی با انواع هویت در دانش‌آموزان دختر سوم راهنمایی شهر تبریز سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸. علوم تربیتی، سال دوم، شماره ۶، ۹۸-۸۱.
- داودی، ایران و افشاری، افروز (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین الگوی تأییدی با صفات شخصیتی در دانشجویان. پژوهش‌های روانشناسی بالینی و مشاوره، ۲(۱)، ۱۳۷-۱۵۰.
- دل‌اور، علی (۱۳۷۶). مبانی نظری و علمی پژوهشی در علوم انسانی و اجتماعی. تهران: انتشارات رشد.
- زارعی، اقبال (۱۳۸۲). مقایسه نیازهای اساسی، خلاقیت، ویژگی‌های شخصیتی و سلامت روان هنرمندان هر یک از رشته‌های شعر و ادب، نمایش، موسیقی و هنرهای تجسمی با افراد غیر هنرمند شهر اهواز. پایان‌نامه‌ی دکترای روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- شیروانیان، الهه (۱۳۸۹). بررسی ادراک از بیماری، افسردگی، اضطراب، شیوه‌های مقابله با استرس و حمایت اجتماعی ادراک شده به عنوان پیش‌بین‌های پیروی از درمان و کیفیت زندگی مربوط به سلامت در بیماران همودیالیز شهر اصفهان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- علایی خرانم، رقیه، کدیور، پروین، محمدخانی، شهرام، صرامی، غلامرضا و علائی، محمد حسین (۱۳۸۹). مدل روابط علی عوامل خانوادگی، محیطی و فردی در مصرف مواد در میان نوجوانان در روستاهای شهر کرج. توسعه روستایی، دوره دوم، شماره ۲، ۱۳۷-۱۵۶.
- مداحی، محمد ابراهیم و صمدزاده، منا (۱۳۹۰). سبک‌های تربیتی و رگه‌های شخصیت. اندیشه و

رفتار، ۶، ۲۱-، ۱۷-۲۴.

مداحی، محمدابراهیم، لیاقت، ربنا، صمدزاده، منا و مرادی، ایرج (۱۳۹۰). بررسی تعامل رفتار سازشی و شیوه‌های فرزندپروری. *مجله روانشناسی سلامت*، دوره ۱، شماره ۱، ۶۲-۴۳.

یزدخواستی، فریبا (۱۳۸۹). سبک‌های تعاملی و آزمون‌های روان‌شناختی. اصفهان: پیام علوی.

یزدخواستی، فریبا و قاسمی، سحر (۱۳۹۰). رابطه بین شخصیت و طرد و پذیرش کودکان توسط آنها. *مطالعات روانشناسی تربیتی*، ۱۲، ۱۳۱-۱۴۴.

- American Psychology Association (2007). *APA Dictionary of Psychology*. Whashington, DC.
- Barber, N. (2000). *Why Parents matter*. Webspport CT: Bergin & Garvery.
- Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development: Research perspectives. *Developmental Psychology*, 22(6), 723-742.
- Collins, C. (2006). The relationship between birth order and personality and career choices. *Social Work Student Papers*, paper 13.
- Desjardins, J., Zelenski, J. M., Coplan, R. J., (2009). An investigation of maternal Personality, Parenting Styles and Subjective Well-being. *Personality and Individual Differences*, 44, 587-597.
- Dunkel, C. S., & Harbke, C. R. (2009). Direct and indirect effects of birth order on personality and identity: Support for the null hypothesis. *The Journal of Genetic Psychology*, 170, 159- 175.
- Dwairy, M. (2010). Parental acceptance-rejection: A fourth cross-cultural research on parenting and psychological adjustment of children. *J Child Fam Stud*, 10, 1007.
- Hartup, W., & Laurson, B. (1993). Conflict and Context in Peer relation. in C.Hart (Ed). *Children on Playgrounds: and Resereh and Perspectives and applications*. Albany NY: Suny Press.
- Hill, N. E. (1995). The relationship between family environment and parenting style: A preliminary study of african american families. *Journal of Black Psychology*, 21, 408- 423.
- Hussain, S., & Munaf, S. (2012). Perceived father acceptance-rejection in childhood and psychological adjustment in adulthood. *International Journal of Business and Social Science*, 3, 149 - 156.
- khan, S., Hassan, S., Husain, G., & Gul, I. (2011). Relationship of parental acceptance and rejection with psychological wellness in young adults. *Journal of Rawalpindi Medical College*, 15, 24-26.
- Khosravi, M., & Bigdeli I. (2008). The relationship between personality characteristics and test anxiety in students. *Journal of Behavioral Science*, 1:13-24.
- Kuterovac, G., & Kerestes, G. (1996). Perception of parental acceptance-rejection and some personality variables in young adults. *Department of Psychology*, 4, 30, 477- 491.
- Lila, M., Garcia, F., & Gracia, E. (2007). Perceived paternal and maternal acceptance and childrens outcomes in Colombia. *Social Behavior and Personality*, 35, 115-124.
- Mc Crea, R. R., & Costa, P. T. (1985). Comparison of EPI and Psychoticism Scale with measure of five factor model of personality. *Journal of Personality and Individual Differences*, 6, 586- 597.
- Mc Crea, R. R., & Costa, P. T. (1987). Validation of the five factor model of personality. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 81- 90.
- Oliver, P. H., Guerin, D. W., & Coffman, J. K. (2009). Big five parental personality triats, parenting behaviors, and adolescent behavior problems
- Rohner, R. P. (inpress). Parental acceptance-rejection theory (PAR theory). University of Connecticut, 1 -5.
- Rohner, R. P. (2004). The parental acceptance-rejection syndrom: Universal correlates of perceived

- rejection. *American Psychologist*, 59, 830- 840.
- Rohner, R. P., & Britner, P. A. (2002). Worldwide mental health correlates of parental acceptance-rejection: Review of cross-cultural and intracultural evidence. *Cross-Cultural Research*, 36, 16- 47.
- Rohner, R. P., & Rohner, E. C. (1980). Worldwide tests of parental acceptance-rejection theory. *Behavioral Science Reserch*, 15, 1 -21.
- Shahid, S. F., Mullick, M. S., Nahar, J. SH., Nahar, J., & Khan, S. (2009). Relation between parental rejection and personality. *Bangabandhu Sheikh Mujib Medical University Journal*, 2, 61- 65.
- Shmit, D. P. (2003). Is short-term mating the result of insecure attachment? A test of competing evolutionary perspectives. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31, 747-768.

